

MAKEDONYA ÜLKE RAPORU

I. ÖZET BİLGİLER

Resmi Adı	: Makedonya Cumhuriyeti
Nüfus	: 2,091,719
Dil	: Resmi dil Makedonca'dır. Bunun yanı sıra Nüfusun 4 de l i Arnavutça konuşur.
Din	:Halkın büyük bir çoğunluğu Ortadoks Hıristiyan'dır. %33.3 ü Müslüman'dır.
Yüzölçümü	: 25,713 km ²
Yönetim Şekli	: Parlamanter Demokrasi
Cumhurbaşkanı	: Gjorge IVANOV
Başbakan	: Nikola GRUEVSKI
Para Birimi	: Makedon Dinari
T.C. Makedonya Büyükelçisi	:Ömür ŞÖLENDİL
Makedonya Ankara Büyükelçisi	: Goran TASKOVSKI,
GSYİH	: 22.57 milyar dolar
Kişi başı Milli Gelir	: 13,939 dolar
Enflasyon Oranı	: % -0,3
İşsizlik Oranı	: 24.46 %
Büyüme Oranı	: 3.2%
İhracat (2015)	:7.43 milyar dolar
İhracat Ürünleri	:Reaksiyon Ürünleri ve Katalitik Santrifüjler, Yalıtımlı Tel, Non-Örgü Kadın Takımları, Ferro-nikel, Demir-Çelik, Tütün, Şarap, Meyve, Tekstil ve Hazır giyim
Başlıca İhracat Yaptığı Ülkeler	: Almanya %15.9, İngiltere %13.6, Yunanistan %10.9, Sırbistan %8.7, Bulgaristan %6.7, Türkiye %5.5, İtalya %4.7 (2015)
İthalat (2015)	: 5.54 milyar dolar

İthalat Ürünleri

: Petrol ve türevleri, Elektrik, Otomobil ve Diğer karayolu taşıtları

Başlıca İthalat Yaptığı Ülkeler

: Almanya %33.2, Kosova %11.5, Bulgaristan %5.1, Yunanistan %4.5 (2015)

2. MAKEDONYA’NIN GENEL EKONOMİK DURUMU

Makedonya geçen yıllarda makroekonomik düzeyde başarılar elde etmiştir. Dinar sabit ve Avro’ya karşı istikrarlıdır. Ülkenin sınırlı ve çok çeşitli olmayan ihracat kapasitesini arttırmak amacıyla gayri resmi olarak kontrol altında tutulan kur ve doğrudan yabancı sermaye akışını teşvik eden politikaların devam ettirilmesi beklenmektedir.

Hükümet Denar’ın, Avro karşısında dengede tutulması gerektiğini görmekle birlikte, ekonomik aktiviteleri canlandıracak ve yatırımcıları çekecek ulaştırma ve enerji altyapısına ilişkin sermaye harcamalarını da arttırmak istemektedir. Bütçe açığı 2015’te GSYİH’nın % 3,7’si oranında genişlemiş, kamu borçları ise GSYİH’nın % 40,3’ü oranında kalmıştır. Bu oranlar Bölgedeki diğer ülkelere nazaran düşük görülebilmekle birlikte, Makedonya gibi küçük bir ekonomi için ciddi sayılmaktadır.

Yunanistan ve Avrupa Birliği ekonomilerinde görülen olumsuz gelişmelerin Makedonya ekonomisinde de ciddi etkileri olmaktadır. Zira Makedonya dış ticaretinin yarısından fazlasını AB ülkeleri ile yapmaktadır.

2008 yılı sonunda başlayan ve 2009’da bütün dünyayı saran küresel ekonomik ve finansal kriz Makedonya’da çok etkili olmamıştır. Bunun nedeni, Makedon ekonomisinin ve özellikle finans piyasasının küresel ekonomiye henüz entegre olamamasının sağladığı avantajdır. Orta vadede Makedonya ekonomisinin büyümesi için, bölge ülke ekonomilerinin toparlanması, ülkenin kalıcı bir makroekonomik istikrarı sağlaması ve gelecek yıllarda yatırımcıları teşvik eden reformları gerçekleştirmesi gerekmektedir.

3. MAKEDONYA PAZARININ FIRSAT VEZORLUKLARI

Fırsatları:

Makedonya genel olarak tarım ekonomisine dayanan bir ülkedir. Tarım sektörü GSYİH'nın %10,2'sini oluşturmakta ve aktif nüfusun da %18,3'ünü içermektedir.

Başlıca tarım ürünleri; pirinç, pamuk, tütün ve çeşitli meyvelerdir. Koyun ve keçi besiciliği de bir o kadar önemlidir.

Ülkede sınırlı kapasitede demir, bakır ve kurşun cevherleri bulunmaktadır. Ülkenin en önemli sanayi sektörleri; kimyevi ürünler, demir-çelik, makine, metalürji ve tekstildir. Tekstil, özellikle de deri sanayii, en önde gelen sanayi kolunu oluşturmaktadır.

Sanayi sektörü GSYH'nın %24,9'una katkıda bulunmakta, işgücünün %29,1'ine istihdam sağlamaktadır. Hizmet sektörü ise GSYİH'nın %64,9'unu oluşturmakta ve nüfusun da %52,6'sını istihdam etmektedir. Hizmetler özellikle ticaret, taşımacılık, telekomünikasyon, bankacılık alanlarında yoğunlaşmaktadır.

Kurumlar ve gelir vergisi %15'ten; 2007 yılında %12'ye, 2008 yılında ise %10'a düşürülmek suretiyle bölgedeki hatta Avrupa'daki en düşük vergi olmuştur. Bu önlemle yabancı yatırımların arttırılması, ekonomik büyümenin sağlanması ve işsizlik oranının düşürülmesi hedeflenmiştir.

Bir süredir uygulanan ekonomik reform programı ve düşük enflasyon politikası sayesinde Makedonya makroekonomi verilerinde kaydedilen görece olumlu gelişmeler devam etmiştir. Hükümetin önceliği yabancı yatırımcıları ülkeye çekmek ve özel sektöre ağırlık vermektir.

Zorluklar

Ülkedeki istatistik sisteminde ciddi problemler bulunmakta, çoğu konuyla ilgili istatistik bulunmamasının yanı sıra bulunan istatistiklerin de güvenilirliği konusunda önemli şüpheler oluşmakta, ülkedeki birkaç resmi kurumun yayımladığı rakamlar arasında da hı zaman zaman çok ciddi farklılıklar görülmektedir.

Makedonya'da hala uluslararası topluma entegrasyon konusunda alınması gereken ciddi bir mesafe bulunmakta ve söz konusu entegrasyon çabaları nedeniyle yasaların ve ilgili mevzuatın sık sık değişebildiği gözlenmektedir.

Siyasal, sosyal ve makroekonomik istikrarın henüz sağlanmaya başladığı ülkede özellikle siyasi iktidar değişikliklerinde kamu bürokrasisindeki kadroların neredeyse tamamının değişmesi nedeniyle devlette devamlılık konusunda sıkıntılar oluşmaktadır.

Son yıllarda ülkedeki tapu ve kadastro sisteminin çok önemli bölümünün elektronik ortamda kayıt altına alınması sayesinde sistemdeki problemler büyük oranda giderilmiştir. Ancak yine de, yasal olduğu düşünülen bir tapu belgesiyle satın alınan bir arazinin bir bölümü veya tamamıyla ilgili bir süre

sonra başka birilerinin ortaya çıkması ve yine yasal olduğunu iddia ettiği bir belgeyle hak iddia etmesi durumlarıyla karşılaşılabilir.

Yargı sistemi, Makedonya'da en çok eleştirilen kısım olarak görünmektedir. Genel olarak kararlar çok geç alınmakta ve yargıya güven duyulmamaktadır. Yargının tarafsızlığı konusundaki kaygılar son dönemlerde daha da artmıştır.

Makedonya, bölge ülkeleri arasında işgücü, enerji ve diğer tüm üretim masrafları ve genel yatırım ortamı anlamında en elverişli ülke konumunda bulunmaktadır. Makedonya ile ülkemiz arasındaki ticari ilişkilerin geliştirilmesinin yanı sıra, daha çok sayıda ve büyük Türk firmalarının Makedonya'da yatırım yapmaları için yoğun çalışmalar sürdürülmekte ve özellikle Türkiye'den bakıldığında küçük bir pazar olarak algılanan Makedonya'nın;

- Resmi rakamlara göre %3.8, gerçekte ise %5 civarında olduğu tahmin edilen Türk kökenli vatandaşlarının bulunması sebebiyle Türkçe konuşan ve Türkiye ile ticaret ve yatırım ilişkileri kurmaya çok istekli bir nüfus barındıran,
- 46 yıl boyunca birlikte yaşadığı eski Yugoslavya ülkeleriyle doğal ekonomik bağı ve birçok üründe sıfır ya da çok düşük gümrük vergileriyle ticaret yapma imkânı bulunan,
- 23 Ağustos 2007 itibarıyla Makedonya, Hırvatistan, Arnavutluk, Kosova, Karadağ ve Moldova Sırbistan ve Bosna Hersek açısından yürürlüğe giren CEFTA'ya (Central European Free Trade Agreement) taraf olan,
- Başta çifte vergilendirmenin önlenmesi olmak üzere ikili ekonomik ve ticari ilişkiler anlamında ülkemizle ilişkilerinde gerekli yasal zemini bulunan bir ülke olduğu bilinmelidir

Ancak, Makedonya'daki firmalarla ticaret veya ortak yatırım ilişkisine girecek ya da Makedonya'da doğrudan yatırım yapacak firmalarımızın genel nitelikli gerekliliklerin yanı sıra özellikle aşağıdaki hususlara dikkat etmesinde yarar görülmektedir:

- Soydaş ya da dindaş olmasına bakılmaksızın, alıcı firmalar mutlaka çok iyi araştırılmalı, banka teminatı dışında teminat kabul edilmemeli, her ne sebeple olursa olsun uluslararası geçerliliği bulunan sözleşmelerle çalışma kuralından asla vazgeçilmemelidir.
- Makedonya adalet ve yargı sistemindeki problemler nedeniyle, yapılacak sözleşmelerde, ihtilaf oluşması halinde Türk mahkemeleri ya da uluslararası mahkemelerin yetkilendirilmesine gayret edilmelidir.
- Makedonya'ya geldiğinde çalışılacak veya hizmet desteği alınacak kişiler çok iyi seçilmeli ve bu konuda Makedonya'daki Ticaret Müşavirliğimizin yönlendirmeleri talep edilmelidir.
- Bu çerçevede çok iyi ve güvenilir tercümanlarla çalışılmalı, kendini ispatlamış uluslararası danışmanlık şirketlerine mensup da olsa tutulacak danışmanlar iyi araştırılmalı, İngilizce yerine sadece Makedonca konuşulan ortamlarda mutlaka Makedonca-Türkçe tercüman bulundurulmalıdır.
- Arazi ya da mülk alma durumlarında, satın alınacak yerin tapu ve kadastro kayıtları kontrol edilmeli, özel ya da kamu (bazen de hem özel sektöre hem de kamuya ait olabilmektedir) malı olup olmadığı iyi araştırılmalıdır.

- Kiralanacak yerlerle ilgili de aynı nitelikli araştırma yapılmalıdır (borç, alacak-verecek durumları dahil).

4. TÜRKİYE-MAKEDONYA İLİŞKİLERİ

Makedonya ile 7 Eylül 1999 tarihinde imzalanan ve 1 Eylül 2000 tarihinde yürürlüğe giren Serbest Ticaret Anlaşması ile ülkemiz menşeli sanayi mallarına Makedonya'da uygulanan gümrük vergisi oranları sıfırlanmıştır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın Başbakan olduğu dönemde, Aralık 2009'da İstanbul'da gerçekleştirilen İkinci Türkiye-Makedonya İş Forumu marjında Makedonya Başbakanı Gruevski ile gerçekleştirdiği görüşmede, Türkiye'den Makedonya'ya yapılacak yatırımların artırılması ve Makedonya ile ticaret hacminin 1 milyar Dolar'a çıkartılması hususunda mutabakata varılmıştır.

Makedonya'da doğrudan yabancı sermaye yatırımı gerçekleştiren Türk şirketlerinin sayısı 100 civarındadır. Makedonya'daki Türk yatırımlarının toplam tutarı yaklaşık 1,2 milyar Dolar'dır.

Başlıca ihraç ürünlerimiz: turuncgiller, tekstil, beyaz eşya, mobilya, metal ürünleri, ilaç

Başlıca ithal ürünlerimiz: demir-çelik, sentetik dokuma, tuğla, metal ürünleri, ham deri, hurda

THY'nin İstanbul'dan Makedonya'nın Üsküp şehrine direkt uçuşu vardır.

Türkiye Makedonya Dış Ticareti (\$)

	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2013	293.976.009,00	81.518.387,00	212.457.622,00	375.494.396,00
2014	347.964.777,00	79.194.398,00	268.770.379,00	427.159.175,00
2015	324.613.022,00	80.928.529,00	243.684.493,00	405.541.551,00
2016	378.004.370,00	82.581.069,00	295.423.301,00	460.585.439,00

KAYNAK: TÜRKİYE İÇİŞİLERİ BAKANLIĞI

SAKARYA - MAKEDONYA DIŞ T**İCARETİ (\$)**

	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2013	8.271.785,00	1.354.016,00	6.917.769,00	9.625.801,00
2014	8.572.689,00	13.405,00	8.559.284,00	8.586.094,00
2015	7.810.829,00	11.795,00	7.799.034,00	7.822.624,00
2016	6.763.854,00	1.439,00	6.762.415,00	6.765.293,00

Kaynak TÜİK

